

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 16. aprīlī
(OR. en)

9013/24

Starpiestāžu lieta:
2024/0094(NLE)

SCH-EVAL 64
SCHENGEN 23
FRONT 134
MIGR 183
VISA 59
IXIM 117
DATAPROTECT 183
ENFOPOL 189
COMIX 186

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2024. gada 16. aprīlis
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2024) 174 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES IETEIKUMS par 2024./2025. gada Šengenas ciklu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2024) 174 *final*.

Pielikumā: COM(2024) 174 *final*

EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 16.4.2024.
COM(2024) 174 final

2024/0094 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par 2024./2025. gada Šengenas ciklu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Kaut arī Šengenas zona bez kontroles pie iekšējām robežām ("Šengenas zona") pamatos ir stabila, tā joprojām ir pakļauta problēmām, kas neaprobežojas tikai ar vienas dalībvalsts teritoriju. 2023. gadā Šengenas zonā gan valstu, gan Eiropas līmenī turpināja veidoties vairākas steidzami risināmas ievainojamības, kuras skāra Šengenas sistēmas pamatjomas un prasīja efektīvu kopīgu reakciju.

Pēdējo gadu laikā īstenotie centieni stiprināt pārvaldības sistēmu ir radījuši pamatu koordinētai dalībvalstu un Savienības līmeņa rīcībai. 2024. gada ziņojums par stāvokli Šengenas zonā liecina par Komisijas pastāvīgo apņemšanos stiprināt Šengenas zonas pārvaldību. Ziņojums, ar ko sāk 2024.–2025. gada Šengenas ciklu, ir būtisks resurss politisku lēmumu pieņemšanai un operatīviem turpmākiem pasākumiem gan Eiropas, gan valstu līmenī. Pamatojoties uz 2023. gadā veiktajiem Šengenas izvērtējumiem, ziņojumā ir sniegts pārskats par Šengenas zonas pašreizējo stāvokli, novērtējot progresu ikgadējā pārvaldības cikla beigās un nosakot prioritārās jomas, kurām jāpievērš papildu uzmanība.

Nodrošināt, ka zona bez kontroles pie dalībvalstu iekšējām robežām pienācīgi darbojas, ir kopīgs uzdevums un kopīga atbildība, kam nepieciešama saskaņota un koordinēta pieeja. Lai gan ar pirmā Šengenas cikla uzsākšanu 2022. gadā Šengenas zonas pārvaldība ir pastiprināta, tajā joprojām trūkst satvara kopīgā atbildībā un līdzdalībā pamatotai prioritāšu noteikšanai un īstenošanai. Tā dēļ Šengenas noteikumi bieži tiek koordinēti nepilnīgi un bieži trūkst kopīgas to īstenošanas, un tas noved pie vienpusējas rīcības un sadrumstalotiem pasākumiem. Šā strukturētā satvara trūkums ievērojami mazina ikgadējā Šengenas cikla spēju saglabāt un stiprināt Šengenas zonas viengabalainību.

Tālab 2024. gada ziņojumam ir pievienots Komisijas izstrādātais priekšlikums Padomes ieteikumam atbilstoši 2023. gada ziņojumā par stāvokli Šengenas zonā noteiktajai turpmākajai rīcībai. Šā Padomes ieteikuma priekšlikuma mērķis ir atbilstoši esošajām Šengenas politikas ierosmēm pievērsties vairākiem jautājumiem, kuros dalībvalstīm jārīkojas gan individuāli, gan kopīgi Šengenas padomē. Pamatojoties uz prioritātēm, kas noteiktas 2024. gada ziņojumā par stāvokli Šengenas zonā, Komisija Padomes ieteikumā ierosina pievērsties šādiem jautājumiem:

- Šengenas pārvaldības sistēmas konsolidēšana;
- ārējo robežu sagatavotības, drošības un noturības pastiprināšana;
- Šengenas zonas digitalizācijas paātrināšana;
- pasākumu pastiprināšana nolūkā novērst pārrobežu noziedzību un neatļautu kustību;
- dalība efektīvas ES atgriešanas sistēmas veidošanā.

Šis priekšlikums Padomes ieteikumam par Šengenas zonu ir paredzēts kā svarīgs materiāls Šengenas padomes sanāksmei, kas notiks 2024. gada 13. un 14. jūnijā un kurā Padomei būtu jāvienojas par prioritātēm nākamajam 2024./2025. gada Šengenas ciklam. Padomei būtu jāuzrauga šā ieteikuma īstenošana, un dalībvalstīm, Komisijai un attiecīgajām tieslietu un iekšlietu aģentūrām – regulāri jāsniedz ziņojumi par konkrētiem darba virzieniem. Šajā procesā tiks iestrādāti Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības darbību rezultāti.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šā ieteikuma mērķis ir paātrināt Šengenas *acquis* efektīvu un koordinētu īstenošanu.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Šā ieteikuma mērķis ir sniegt pozitīvu ieguldījumu pilnībā funkcionējošas un noturīgas Šengenas zonas veidošanā, sekmējot vairāk nekā 425 miljonu cilvēku neierobežotu pārvietošanos. Šis ieteikums saskan ar citām Savienības politikas jomām, tostarp tām, kas attiecas uz drošību un migrāciju, proti, Migrācijas un patvēruma pakta un Drošības savienības stratēģiju.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Līgums par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 77. panta 2. punkta a), b), d) un e) apakšpunkts un 79. panta 2. punkta c) apakšpunkts, kā arī 292. panta pirmais un otrais teikums.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

LESD 292. pants ļauj Padomei pieņemt ieteikumus. Saskaņā ar minēto pantu Padome rīkojas pēc Komisijas priekšlikuma tajos gadījumos, kad Līgumos ir paredzēts, ka Padome pieņem lēmumus pēc Komisijas priekšlikuma.

Tas ir piemērojams arī pašreizējā situācijā, jo dalībvalstis vienas pašas nespēj nodrošināt koordinētu pieeju kopīgām Šengenas zonas darbību ietekmējošām prioritātēm – to labāk panākt var Savienības līmenī.

- **Proporcionalitāte**

Šā priekšlikuma mērķis ir nodrošināt, ka tiek pieņemti koordinēti pasākumi, kuru mērķis ir novērst Šengenas mēroga prioritāšu nekonsekventu un sadrumstalotu īstenošanu. Šis priekšlikums paredz samērīgus izvirzītā mērķa sasniegšanas pasākumus, kas nepārsniedz nepieciešamo.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Neattiecas.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Neattiecas.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Neattiecas.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neattiecas.

- **Ietekmes novērtējums**

Neattiecas.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Priekšlikums neradīs jaunas finansējuma prasības un atbalstīs ES līdzekļu efektīvu īstenošanu, nodrošinot stratēģisku prioritāšu noteikšanu ES un valstu līmenī.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Ierosinātā ieteikuma īstenošanas cieša uzraudzība ir jāveic Padomei un Komisijai, un tā būs svarīga 2024.–2025. gada Šengenas cikla daļa. Padomei 2024. gada decembrī būtu jāvērtē panāktais progress, un Komisijai 2025. gada ziņojumā par stāvokli Šengenas zonā būtu jāziņo par ieteikuma īstenošanas līmeni.

Priekšlikums

PADOMES IETEIKUMS

par 2024./2025. gada Šengenas ciklu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 77. panta 2. punktu un 79. panta 2. punkta c) apakšpunktu saistībā ar 292. panta pirmo un otro teikumu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Šengenas zonas bez kontroles pie iekšējām robežām ("Šengenas zona") izveidošana ir viens no galvenajiem Savienības sasniegumiem. Labi funkcionējoša Šengenas zona ir kopīgs mērķis, kas balstās uz Šengenas *acquis* efektīvu un lietderīgu piemērošanu, stabilu pārvaldības sistēmu un augstu savstarpējās uzticēšanās līmeni.
- (2) Kopš 2022. gada Komisija savā ikgadējā ziņojumā par stāvokli Šengenas zonā vērtē stāvokli Šengenas zonā. Uzsākot 2024.–2025. gada Šengenas ciklu, Komisija 2024. gada 16. aprīlī pieņēma 2024. gada ziņojumu par stāvokli Šengenas zonā, nosakot tajā prioritātes, kuru īstenošanai nepieciešami turpmāki politiski un operatīvi pasākumi Šengenas ciklā.
- (3) Turpinot 2023. gadā panākto progresu Šengenas pārvaldības konsolidēšanā, šī pārvaldības sistēma ir jāstiprina, lai uzlabotu Šengenas zonas kopīgo prioritāšu noteikšanu un ar tām saistītos turpmākos pasākumus, palielinot visu dalībvalstu politisko atbildību un atbildību ES līmenī. Lai sasniegtu šo mērķi, ir lietderīgi noteikt un īstenot ikgadējas Šengenas mēroga prioritātes, kas būtu atbalsts dalībvalstīm, papildinot to individuālos centienus ar koordinētu un kopīgu rīcību Šengenas padomes vadībā, un sekmētu to sasniegumu ciešu uzraudzību, kuri panākti augsta Šengenas noteikumu īstenošanas līmeņa nodrošināšanā.
- (4) Ņemot vērā novērtējumu, ko Komisija trešajā Šengenas ciklā sniedz ziņojumā par stāvokli Šengenas zonā, un to, ka dažās jomās ir nepieciešama steidzama rīcība, tiek uzskatīts, ka koordinēto rīcību ir lietderīgi vērst uz šādiem jautājumiem: Šengenas pārvaldības konsolidācijas pabeigšana; to darbību stiprināšana, kuru mērķis ir ar noturīgākām ārējām robežām uzlabot Šengenas zonas sagatavotību, nodrošinot pilnīgu atbilstību ES Pamattiesību hartā noteiktajiem pienākumiem; Šengenas arhitektūras digitalizācijas pabeigšana, lai palielinātu Eiropas konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot augstus drošības standartus Savienības iedzīvotājiem kolektīvās reakcijas pastiprināšana, lai efektīvāk novērstu kopīgos migrācijas un drošības riskus, tostarp pastiprinot policijas sadarbību un veidojot efektīvāku un ilgtspējīgāku ES atgriešanas sistēmu.
- (5) Efektīvas Šengenas pārvaldības priekšnoteikums ir dalībvalstu stabilas pārvaldības struktūras un procesi, kas atbalsta valstu integrētās robežu pārvaldības un drošības stratēģiju efektīvu īstenošanu. Ir jāstiprina un jāpilnveido valstu un Eiropas reaģēšanas spējas, lai efektīvāk risinātu neatbilstīgas migrācijas un sekundārās kustības problēmu.

Ir vajadzīgi arī turpmāki centieni, lai integrētākā veidā apkarotu pārrobežu noziedzību un drošības apdraudējumus.

- (6) Robežkontrole pie ārējām robežām ir ne tikai tās dalībvalsts interesēs, pie kuras ārējām robežām to veic, bet arī visas Šengenas zonas interesēs. Eiropas Robežu un krasta apsardzes pilna apmēra darbības nodrošināšana ir Savienības prioritāte. Tāpēc būtu ātri jānokomplektē Eiropas Robežu un krasta apsardzes pastāvīgais korpus un jāpabeidz tās spēju veidošana, līdz 2025. gadam sasniedzot 8000 dalībnieku lielu pastāvīgo korpusu ar mērķi līdz 2027. gadam panākt 10 000 dalībnieku. Turklāt ir steidzami jānovērš pašreizējie cilvēkresursu un tehniskā aprīkojuma trūkumi gan Savienības, gan valstu līmenī. Dalībvalstīm ir jāgarantē valsts spēju plānu efektīva īstenošana, un šie plāni ir jāatjaunina, lai tie saskanētu ar nesen pieņemto "ERKA spēju ceļvedi" un atspoguļotu iespējamo situācijas attīstību pie ārējām robežām un ar to saistītās problēmas.
- (7) Šengenas izvērtējumos ir konstatētas nepilnības datubāzu, jo īpaši Šengenas un Vīzu informācijas sistēmas, izmantošanā, un tas ir būtisks drošības trūkums. Kļūdas dokumentu un identitātes pārbaudēs noved pie neatklātiem apdraudējumiem un nepareizām procedūrām. Tas attiecas uz vīzas pieteikumiem, pārbaudēm pie ārējām robežām, to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuriem nav likumīgu tiesību uzturēties, tiesībaizsardzības darbībām un vispārīgi uz reģistrāciju dalībvalstu iestādēs. Ir jāpieliek pūles, lai nodrošinātu, ka attiecīgie dati tiek ievadīti datubāzēs saskaņā ar spēkā esošajām prasībām, un lai uzlabotu spējas un procesus nolūkā pilnībā izmantot pieejamos datus, jo īpaši, lai efektīvi identificētu un pārbaudītu personas un viņu dokumentus. Arī sadarbības arhitektūras ieviešana palīdzēs apkarot identitātes viltošanu.
- (8) Lai efektīvi īstenotu Regulu (ES) Nr. .../... [Skrīninga regula], dalībvalstīm ir jāveic tūlītēji pasākumi ar mērķi nodrošināt, ka visas spējas un procesi ir efektīvi ieviesti līdz 2025. gadam. Šajā nolūkā tām būtu pakāpeniski jāsāk piešķirt pienācīgu personālu, pietiekamus resursus, tostarp neatkarīgai pamattiesību uzraudzības struktūrai, kā arī atbilstošu infrastruktūru.
- (9) Stabilitātes stiprināšana ES kaimiņvalstīs un tālākās valstīs veicina pašas ES drošību. Tāpēc būtu jāpastiprina sadarbība neatbilstīgas migrācijas novēršanas un pārrobežu noziedzības, tostarp migrantu kontrabandas, apkarošanas jomā ar nozīmīgākajām neatbilstīgas migrācijas maršrutos esošajām valstīm. Cita starpā Savienībai ir ātri jānoslēdz vajadzīgie statusa nolīgumi, jo īpaši ar Serbiju un Bosniju un Hercegovinu, kuri paredz Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras (*Frontex*) robežsargu ar izpildpilnvarām izvietojumu. Turklāt *Frontex* būtu jāvienojas par sadarbības kārtību ar galvenajiem partneriem, tostarp Rietumāfrikā (Senegāla un Mauritānija), Rietumbalkānos (pašreizējās sadarbības kārtības atjaunināšana) un ar Austrumu partnerības valstīm, piemēram, Armēniju.
- (10) Trešās valstīs izvietotajiem Eiropas un valstu imigrācijas un drošības sadarbības koordinatori ir būtiska nozīme Šengenas zonas izlūkošanas attēla uzlabošanā attiecībā uz pašreizējiem apdraudējumiem. Tomēr dalībvalstis neizmanto šo sadarbības koordinatoru piedāvātos izlūkdatumus visefektīvākajā veidā, jo informācijas vākšana ir sadrumstalota un nepilnīga. Tāpēc, lai īstenotu ES prioritātes un risinātu vajadzības, ir maksimāli jāpalielina sadarbības koordinatoru ieguldījums, kartējot un stratēģiski optimizējot viņu izvietojumu, pilnvaras un ziņošanas prasības. Šo centienu vidū ir arī nodoms mērķtiecīgāk izmantot lidostu sadarbības koordinatorus, kuri veic tādas svarīgus uzdevumus kā neatbilstīgas migrācijas atklāšana un izpildes darbību

atbalstīšana. Turklāt, izmantojot ES delegāciju koordinējošo lomu, būtu jāstiprina dažādu sadarbības koordinatoru tīkli trešās valstīs. Tas novērsīs izlūkošanas nepilnības un apkopos pašlaik izklaidētās stratēģiskās un operatīvās zināšanas, tādējādi nodrošinot pienācīgu sagatavotību un efektīvu lēmumu pieņemšanu robežu pārvaldības, migrācijas un drošības jomā.

- (11) Centrālais satvars informācijas apmaiņai un operatīvajai sadarbībai ir *EUROSUR*, un to izmanto, lai atklātu, novērstu un apkarotu neatbilstīgu imigrāciju un pārrobežu noziedzību. Ir būtiski, lai visas dalībvalstis palielinātu savu ieguldījumu sistēmā *EUROSUR*, tostarp attiecībā uz pārrobežu noziedzību, lai uzlabotu situācijas apzināšanos valstu un Eiropas līmenī un ES spēju reaģēt pie ārējām robežām. Attiecībā uz pierobežas zonu¹ – izmantojot konkrētus situācijas attēlus *EUROSUR* sistēmā, ir jāstiprina informācijas vākšana un apmaiņa ar *Frontex*, starp dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā ar partnervalstīm. Lai nodrošinātu netraucētu sadarbību ar trešo valstu iestādēm, garantējot pareizu un regulāru informācijas sniegšanu, gan dalībvalstīm, gan *Frontex* būtu jāveicina *EUROSUR* modeļa ieviešana partnervalstīs.
- (12) Savlaicīga ieceļošanas/izceļošanas sistēmas (IIS) un Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēma (*ETIAS*) ieviešana attiecīgi 2024. gada rudenī un 2025. gada pirmajā pusē stiprinās ārējās robežas un mūsu iekšējo drošību. Šajā kontekstā visām robežšķērsošanas vietām ir jābūt pilnībā sagatavotām un aprīkotām, savukārt procedūrās ir pilnībā jāizmanto automatizācijas iespējas, lai nodrošinātu ceļotāju plūsmu ātru un efektīvu apstrādi. Tiklīdz būs sākušas darboties jaunās sistēmas un būs panākta to sadarbība, dalībvalstis, Komisija un *eu-LISA*, jo īpaši izmantojot Šengenas izvērtēšanas un uzraudzības mehānismu, uzraudzīs to efektīvu ieviešanu.
- (13) Centieni panākt Šengenas zonas digitālo pārveidi būtu jāskata kopā ar gaidāmo Komisijas iniciatīvu par ceļošanas dokumentu digitalizāciju un ceļošanas atvieglošanu, kā paziņots 2021. gada Šengenas stratēģijā². Minētā iniciatīva, ieviešot vienotu standartu digitālajiem ceļošanas dokumentiem, ļaus Savienībai veidot nākotnes globālos standartus netraucētai un drošai ceļošanai.
- (14) Teritorijā, kurā nav iekšējās robežkontroles, pilsoņiem vajadzētu būt iespējai ātri un droši pārvietoties starp dalībvalstīm. Turpinot nozīmīgo progresu, ko dalībvalstis ar Šengenas koordinatora atbalstu panākušas šā mērķa sasniegšanā, tagad ir pilnībā jāizmanto jaunās iespējas, kas ietvertas [pārskatītajā Šengenas Robežu kodeksā], un maksimāli jāizmanto pasākumi, kas ietverti Komisijas ieteikumā par dalībvalstu sadarbību attiecībā uz nopietnu iekšējās drošības un sabiedriskās kārtības apdraudējumu teritorijā bez iekšējās robežkontroles³. Šajā sakarā visā Šengenas zonā ir jāizveido reģionālas iniciatīvas, kurās tiek ievērota visa maršruta pieeja, lai dalībvalstis, kas saskaras ar saistītām problēmām, vienotos un īstenotu kopīgus pasākumus, ar kuriem efektīvi vēršas pret pārrobežu noziedzību un sekundāro kustību. Lai šīs reģionālās iniciatīvas būtu sekmīgas, visām dalībvalstīm būtu pilnībā jāīsteno ieteikumi, kas izklāstīti Padomes Ieteikumā (ES) 2022/915 par operatīvo sadarbību tiesībsardzības jomā⁴, un Direktīvas (ES) 2023/977 par informācijas apmaiņu starp

¹ Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 2. panta 13. punktu “pierobežas zona” ir ģeogrāfisks apgabals aiz ārējām robežām, kam ir nozīme ārējo robežu pārvaldībā, kuru veic ar riska analīzi un situācijas apzināšanos.

² Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei “Stratēģija pilnībā funkcionējošai un noturīgai Šengenas zonai”, 2021. gada 2. jūnijs (COM(2021) 277 final).

³ C(2023) 8139 final.

⁴ OV L 158, 13.6.2022., 53.–64. lpp.

dalībvalstu tiesībaizsardzības iestādēm⁵ noteikumi pēc tās transponēšanas termiņa beigām 2024. gada 12. decembrī.

- (15) 2023. gadā ir īstenoti nozīmīgi centieni atgriešanas efektivitātes uzlabošanai, par vairāk nekā 15 % palielinot faktisko atgriešanas gadījumu skaitu, lai gan progress dažādās dalībvalstīs ir atšķirīgs un kopējais atgriešanas gadījumu skaits joprojām ir zems. Pašlaik Šengenas Informācijas sistēmā ir aptuveni 300 000 atgriešanas brīdinājumu, kas atbilst atgriešanas lēmumiem, kuri nav apturēti un tādējādi ir izpildāmi, un lielāko daļu no tiem dalībvalstis ir izdevušas 2023. gadā. Komisija un dalībvalstis 2023. gadā divtik apņēmīgi ir centušās izpētīt un pilnībā izmantot visas pieejamās iespējas atgriešanas lēmumu lielākas savstarpējas atzīšanas sekmēšanai, pamatojoties uz Komisijas 2023. gada marta ieteikumu⁶, un šajos centienos palīdzējuši jaunie brīdinājumi par atgriešanu Šengenas Informācijas sistēmā.
- (16) Konkrētām valstīm adresētajos ieteikumos, kas izriet no Šengenas izvērtējumiem, vairākām dalībvalstīm tika ieteikts valsts līmenī uzlabot stratēģisko un operatīvo procesu koordināciju un ierobežot to sadrumstalotību, kā arī pilnībā izmantot ES instrumentus efektīvākai atgriešanai. Lai nodrošinātu rīcības papildināmību un holistisku pieeju, ES atgriešanas koordinators izstrādāja Atgriešanas ceļvedi, kurā iekļautas mērķtiecīgas darbības, kuras pašlaik, izmantojot augsta līmeņa tīklu atgriešanas jautājumos, tiek īstenotas ar *Frontex* un dalībvalstu atbalstu. Saskaņā ar darbības stratēģiju efektīvākai atgriešanai⁷ ir jāievieš paredzamāka un vienotāka atgriešanas stratēģiskā plānošana *Frontex* vadībā.
- (17) Īstenojot šo ieteikumu, attiecīgajām dalībvalstīm un aģentūrām ir jānodrošina pilnīga atbilstība piemērojamajiem noteikumiem par personas datu aizsardzību. Proti, tām ir jānodrošina, ka tiesībaizsardzības un tiesu iestāžu pastiprinātā informācijas, arī personas datu, apmaiņa notiek, pilnībā ievērojot datu aizsardzības prasības un attiecīgo iestāžu pilnvaras. Iestādēm, kas pārvalda un izmanto lielapjoma IT sistēmas, ir jānodrošina, ka praksē tiek ievērotas personas datu aizsardzības prasības un ka atbilstība tām tiek regulāri uzraudzīta.
- (18) Šā ieteikuma īstenošanai ir pieejams Savienības līmeņa atbalsts: no pieejamajiem Savienības iekšlietu fondiem, proti, Robežu pārvaldības un vīzu politikas instrumenta⁸, no Iekšējās drošības fonda⁹ un Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda¹⁰, kā arī no ES pētniecības pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”¹¹ pētniecības un inovācijas finansējuma. Atlikušajā šo fondu īstenošanas periodā, tostarp saistībā ar iekšlietu fondu gaidāmo vidusposma pārskatīšanu, dalībvalstīm būtu jāprioritizē piešķirto summu izmantošana šajā ieteikumā ierosināto darbību īstenošanai. Turklāt, ņemot vērā

⁵ OV L 134, 22.5.2023., 1.–24. lpp.

⁶ C(2023) 1763 final, 16.3.2023.

⁷ COM (2023) 45 final.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1148 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai, kurš ir daļa no Integrētās robežu pārvaldības fonda (OV L 251, 15.7.2021., 48.–93. lpp.).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1149 (2021. gada 7. jūlijs) par Iekšējās drošības fonda izveidi (OV L 251, 15.7.2021., 94.–131. lpp.).

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1147 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (OV L 251, 15.7.2021., 1.–47. lpp.).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1.–68. lpp.).

mainīgos apstākļus, tiks vērtētas papildu finansiālās vajadzības. Operatīvais atbalsts dalībvalstīm ir pieejams arī ar attiecīgo tieslietu un iekšlietu aģentūru starpniecību.

- (19) Padomei būtu jāuzrauga šā ieteikuma īstenošana, un dalībvalstīm, Komisijai un attiecīgajām tieslietu un iekšlietu aģentūrām – regulāri jāsniedz ziņojumi par konkrētiem darba virzieniem. Šajā procesā tiks iestrādāti Šengenas izvērtēšanas darbību rezultāti un ar tām saistītie turpmākie pasākumi.
- (20) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un LESD, Dānija nepiedalās šā ieteikuma pieņemšanā un Dānijai šī direktīva nav jāpiemēro. Tā kā šis ieteikums pilnveido Šengenas *acquis*, Dānija saskaņā ar minētā protokola 4. pantu sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par šo ieteikumu, izlemj, vai tā šo ieteikumu īsteno.
- (21) Šis ieteikums nav to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija piedalās saskaņā ar Padomes Lēmumu 2002/192/EK¹². Tādēļ Īrija nepiedalās šā ieteikuma pieņemšanā, un Īrijai šis ieteikums nav jāpiemēro.
- (22) Attiecībā uz Kipru ar šā ieteikuma 4. punktu pilnveido Šengenas *acquis* 2003. gada Pievienošanās akta 3. panta 2. punkta nozīmē.
- (23) Attiecībā uz Islandi un Norvēģiju – saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienības Padomi un Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par šo valstu asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā¹³ šis ieteikums ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Padomes Lēmuma 1999/437/EK¹⁴ 1. pantā.
- (24) Attiecībā uz Šveici – saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā¹⁵ šis ieteikums ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Lēmuma 1999/437/EK 1. pantā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2008/146/EK 3. pantu¹⁶.
- (25) Attiecībā uz Lihtenšteinu – saskaņā ar Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanos Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā¹⁷ šis ieteikums ir to Šengenas *acquis* noteikumu

¹² Padomes Lēmums 2002/192/EK (2002. gada 28. februāris) par Īrijas lūgumu piedalīties dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā (OV L 64, 7.3.2002., 20. lpp.).

¹³ OV L 176, 10.7.1999., 36. lpp.

¹⁴ Padomes Lēmums 1999/437/EK (1999. gada 17. maijs) par dažiem pasākumiem, lai piemērotu Eiropas Savienības Padomes, Islandes Republikas un Norvēģijas Karalistes Nolīgumu par abu minēto valstu iesaistīšanos Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un izstrādē (OV L 176, 10.7.1999., 31. lpp.).

¹⁵ OV L 53, 27.2.2008., 52. lpp.

¹⁶ Padomes Lēmums 2008/146/EK (2008. gada 28. janvāris) par to, lai Eiropas Kopienas vārdā noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā (OV L 53, 27.2.2008., 1. lpp.).

¹⁷ OV L 160, 18.6.2011., 21. lpp.

pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Lēmuma 1999/437/EK 1. pantā, to lasot saistībā ar Lēmuma 2011/350/ES¹⁸ 3. pantu,

IESAKA.

Dalībvalstīm, rīkojoties individuāli, arī īstenojot ieteikumus, kas pieņemti, pēc saskaņā ar Regulu (ES) 2022/922 veiktajiem izvērtējumiem, un kolektīvi Šengenas padomē 2024.–2025. gadā:

1. konsolidēt **Šengenas pārvaldības sistēmu**, lai veicinātu kopīgo prioritāšu un Šengenas arhitektūras augstāku īstenošanas līmeni un sekmētu Šengenas zonas izveides pabeigšanu, veicot šādas darbības:
 - (a) ar Šengenas padomes sanāksmēm saistīto turpmāko pasākumu procesa pastiprināšana, vienojoties par kopīgiem darbības virzieniem atbilstoši Komisijas pieņemtajam ziņojumam par stāvokli Šengenas zonā un iekļaujot regulāru uzraudzību un ziņošanu, kurai izmanto Šengenas barometru⁺ un Šengenas rezultātu pārskatu,
 - (b) sadarbšanās ar Šengenas koordinators nolūkā atbalstīt no Šengenas izvērtējumiem izrietošo korektīvo pasākumu īstenošanu, efektīvāk izmantojot Šengenas rezultātu pārskatu, arī apmainoties ar paraugpraksi un gūto pieredzi,
 - (c) tādu pārvaldības struktūru un procesu izveidošana valstīs, kurus koordinē augsta līmeņa amatpersonas, kurām ir stratēģiskas nozīmes pienākumi saistībā ar Šengenu, un Eiropas integrētās robežu pārvaldības un drošības stratēģiju efektīvas īstenošanas atbalstīšana,
 - (d) lēmumu rūpīga uzraudzība un attiecīgā gadījumā savlaicīga pieņemšana gadījumos, kad pēc pirmā Šengenas izvērtējuma pabeigšanas tiek konstatēts, ka ir izpildīti Šengenas *acquis* attiecīgo daļu piemērošanas nosacījumi, un jo īpaši pieņemt galīgo lēmumu un noteikt piemērotu datumu kontroles atcelšanai pie Bulgārijas un Rumānijas iekšējām sauszemes robežām ar citām dalībvalstīm;
2. uzlabot sagatavotību, drošību un noturību pie **ārējām robežām**, cita starpā uzlabojot sadarbību ar trešām valstīm, kā arī veicot šādas darbības:
 - (a) atbalsts tādu ES sadarbības koordinators darbībai, kuri var darboties ES delegāciju paspārnē un nodrošināt stratēģisku vadību un koordināciju, tādējādi izmantojot Eiropas un valstu imigrācijas un drošības sadarbības koordinators sniegtos izlūkdatos,
 - (b) operatīvās klātbūtnes palielināšana prioritārajās trešās valstīs, arī ar lidostu sadarbības koordinators starpniecību, noslēdzot vajadzīgos nolīgumus un vienošanās vai partnerības, lai labāk pārvaldītu robežas, migrāciju, atgriešanu un drošības apdraudējumus, nodrošinot pamattiesību saistību ievērošanu,
 - (c) sadarbības uzlabošana ar trešām valstīm attiecībā uz informācijas apmaiņu *EUROSUR* sistēmā, noslēdzot divpusējus un daudzpusējus nolīgumus ar

¹⁸ Padomes Lēmums 2011/350/ES (2011. gada 7. marts) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanas Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā saistībā ar kontroles atcelšanu pie iekšējām robežām un personu pārvietošanas (OV L 160, 18.6.2011., 19. lpp.).

prioritārajām trešām valstīm nolūkā efektīvāk apkarot migrantu kontrabandu un pārrobežu noziedzību, kā arī novērst neatbilstīgu migrāciju un sekundāro kustību,

- (d) Eiropas Robežu un krasta apsardzes efektivitātes ierobežojumu novēršana, proaktīvi īstenojot Eiropas Robežu un krasta apsardzes regulas izvērtējumā¹⁹ norādītos pasākumus, jo īpaši to ierobežojumu novēršana, kas saistīti ar valstu spējām saskaņā ar jauno spēju ceļvedi un savlaicīgu pastāvīgā korpusa paplašināšanu ar mērķi līdz 2025. gadam sasniegt 8000 amatpersonu un līdz 2027. gadam – 10 000 amatpersonu,
 - (e) lai nodrošinātu pārskatīto tiesību aktu, jo īpaši Regulas (ES) Nr. .../... [Skrīninga regula], Regulas (ES) Nr. .../... [Šengenas robežu kodekss] un Regulas (ES) Nr. .../... [Krīzes regula] efektīvu īstenošanu – pietiekamu resursu atvēlēšana un spēju nodrošināšana robežu un atgriešanas procesiem, tostarp neatkarīga uzraudzības mehānisma paredzēšana;
3. konsolidēt procedūru un sistēmu **digitalizāciju**, lai palielinātu drošību un efektivitāti pie ES ārējām robežām un zonā bez iekšējās robežkontroles, kā arī uz izlūkdatiem balstītu lēmumu pieņemšanu, veicot šādas darbības:
- (a) reāllaika informācijas apmaiņas uzlabošana starp iestādēm valsts līmenī un ar iestādēm visā ES, kā arī sadarbības rīku potenciāla pilnīga izmantošana nolūkā nodrošināt, ka tiek efektīvi veiktas visas vajadzīgās pārbaudes,
 - (b) nepieciešamo resursu piešķiršana, lai maksimāli efektīvi izmantotu ES informācijas sistēmas attiecībā uz robežām, migrāciju un drošību nolūkā atbalstīt vīzu apstrādi, robežpārbaudes un trešo valstu valstspiederīgo efektīvu atgriešanu,
 - (c) ieceļošanas/izceļošanas sistēmas savlaicīgai un efektīvai ieviešanai nepieciešamā aprīkojuma, procesu un sistēmu nodrošināšana un informācijas kampaņu uzsākšana nolūkā palielināt ceļotāju un attiecīgo ieinteresēto personu informētību par jaunajām procedūrām;
4. nodrošināt Šengenas zonas bez kontroles pie iekšējām robežām netraucētu darbību, pastiprinot cīņu pret **pārrobežu noziedzību** saskaņā ar Padomes Ieteikumu par operatīvo tiesībsardzības sadarbību²⁰ un Komisijas 2023. gada novembra ieteikumu²¹ un veicot šādas darbības:
- (a) reģionālās sadarbības iniciatīvu izveidošana, piemērojot visa maršruta pieeju, nolūkā palielināt kopīgos pasākumus, pamatojoties uz kopīgu plānošanu, kas izveidota, veicot kopīgu riska analīzi,
 - (b) to saistību un darba virzienu atbalstīšana, kas noteikti Globālās alianses migrantu kontrabandas apkarošanai nodrošinātajā satvarā, lai kopā ar galvenajiem partneriem neatbilstīgas migrācijas maršrutos stiprinātu cīņu pret migrantu kontrabandas tīkliem, arī pret digitālo kontrabandu,

¹⁹ Konkrēti, 17.–19. un 32.–25. pasākums dokumentā SWD (2024) 75 final (dokumenta COM/2024/75 final pielikums).

²⁰ Padomes Ieteikums (ES) 2022/915 (2022. gada 9. jūnijs) par operatīvo tiesībsardzības sadarbību (OV L 158, 13.6.2022., 53.–64. lpp.).

²¹ C(2023) 8139 final.

- (c) visaptverošas riska analīzes izveidošana par pārrobežu noziedzību un situācijas apzināšanās uzlabošana, apvienojot pie ārējām robežām un Šengenas zonas iekšienē iegūtos izlūkdatumus un informāciju vienā (valsts) situācijas attēlā, kā arī attīstot sadarbību un informācijas apmaiņu drošas informācijas apmaiņas tīkla lietojumprogrammā (*SIENA*) starp pastiprinātajiem vienotajiem kontaktpunktiem, ar valstu koordinācijas centriem un policijas un muitas sadarbības centriem visās dalībvalstīs,
 - (d) iekšējās robežas posmos esošās ilgtermiņa kontroles pakāpeniska atcelšana saskaņā ar pārskatītajā Šengenas Robežu kodeksā paredzēto jauno pastiprināto regulējumu;
5. veicināt **ES kopējās atgriešanas sistēmas** efektīvāku darbību, kuras pamatā būtu integrētāka sadarbība starp dalībvalstīm, veicot šādas darbības:
- (a) nepieciešamo pasākumu īstenošana, lai nodrošinātu, ka atgriešanas lēmumu vai tā attiecīgās daļas var kopīgot, kad dalībvalsts pēc Šengenas Informācijas sistēmā parādīta brīdinājuma par atgriešanu pieprasa papildu informāciju, jo īpaši nolūkā atvieglot savstarpēju atzīšanu, novērtēt bēgšanas risku un identificēt trešo valstu valstspiederīgos, to vidū arī tos, kuri rada drošības apdraudējumu,
 - (b) brīvprātīgas atgriešanās apmēra aktīva palielināšana un veicināšana, turpinot īstenot atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās un reintegrācijas stratēģiju, jo īpaši izveidojot īpašas struktūras konsultācijām atgriešanas jautājumos un racionalizētu reintegrācijas atbalstu ES līmenī, lai veicinātu atgriežamās personas līdzatbildību un atbalstītu trešās valstis institucionālo, politikas un darbības sistēmu un struktūru izstrādē nolūkā nodrošināt atbildību par atgriešanas un atpakaļuzņemšanas procesu un tā ilgtspēju,
 - (c) dalība Atgriešanas ceļvedī noteiktajās mērķtiecīgajās darbībās, tostarp aktīva atbalsta sniegšana aģentūrai *Frontex* paredzamas koordinācijas sistēmas izveidošanā, pamatojoties uz dalībvalstīm paredzētā *Frontex* atbalsta izmantošanas kopīgu plānošanu nolūkā nodrošināt resursu labāku apvienošanu visos atgriešanas posmos, to vidū arī *Frontex* atgriešanas operāciju stratēģiskāku izmantošanu, jo īpaši attiecībā uz atgriešanu uz prioritārajām trešām valstīm saskaņā ar ES politiku, un brīvprātīgas atgriešanās apmēra palielināšanu,
 - (d) proaktīvs ieguldījums, izmantojot augsta līmeņa tīklu atgriešanas jautājumos, ES atgriešanas koordinators darbā pie efektīva Šengenas atgriešanas modeļa izstrādes, tostarp arī pie efektīvu snieguma rādītāju izveidošanas, kā arī ātra to ieteikumu īstenošana, kuri izriet no 2024. gada Šengenas tematiskās izvērtēšanas par atgriešanu.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*